



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros  
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De  
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

**Schlüter, Georg**

**Augustæ Vindelicorum, 1702**

§. V. Qualiter requiratur, quòd impedimentum sit occultum;

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

dispensationi, sed solum, si Lator nondum confessus esset delictum, quod contraxerit nuptias contra votum, vel incestas, ut notat Gobat *cit. c. 37. sect. 1. subs. 3. n. 176. V. quæ diximus à n. 1464.*

2338. Dixi, non prærequiri confessionem Sacramentalem, ad dispensationis valorem, si rescriptum sit in stylo veteri juxta num. 2306. & seqq. si autem fiat juxta styllum modernum, de quo *n. eod.* ubi clarè apponitur clausula: *auditâ prius ejus Sacramentali confessione; & misericorditer dispenses in ipso actu Sacramentalis confessionis tantum, & non aliter, neque alio modo:* non est dubium requiri confessionem; cum extra illam à delegato aliter, aut alio modo fieri dispensationem non posse, apertè dicatur.

Censet tamen Gobat *cit. n. 183.* non esse omnino improbabile, illi, qui est jam antè legitime absolutus à peccatis, pro quibus præscribitur, ut à delegato, illi imposita salutari penitentiâ, detur absolutio, non amplius teneri ad confitenda delegato ea peccata, à quo dispensationem est impetraturus; consequenter nec ad confessionem; rationem dat, quod *conditio de confitendo* appositæ sit in eo Rescripto styli recentis ideo solum, quia Orator pro impetranda absolute supplicavit, id colligens ex illis rescripti verbis: *cupit à præmissis* (quod matrimonium cum muliere, cujus sororem antea carnaliter cognoverat, contraxerit, ac consummarit) *quæ sunt occulta, de quibus plurimum dolet, absolvi;* ergo ubi jam rite, ac legitime ab illis liberatus est, non erit amplius necessaria confessio; præsertim, si tunc, cum dispensandus est, non sit sibi confessus peccati gravis. Nam solum gravium confessio, quæ nunquam clavibus subiecta fuerunt, est sub præcepto; nec aliter censenda est S. Penitentiaria confessionem à dispensandis exigere, quam eam præcipiat Ecclesia.

2339. In hac re judico distinguendum inter confessionem, in qua Orator absolvendus est à peccatis occultis, pro quibus præscribitur illi injungenda penitentia salutaris, eò, quod tangant causam impedimenti relaxandi; & inter confessionem, in qua dispensandus est Orator juxta verba *cit. ibi: misericorditer dispenses in foro conscientie, & in ipso actu Sacramentalis*

*confessionis tantum, &c.* Nam de primo actu confessionis agitur statim in principio, de altero autem sub finem rescripti, ut patet illud legenti apud Gobat *cit. n. 141. & alios, ut diximus n. 2306.*

Quoad primam confessionem assensum Patri Gobat *in casu, quo jam prius Orator legitime absolutus est ab illis peccatis, nec alijs tunc gravibus impeditus.* Nam illa conditio de confitendo, ut satis clarè colligitur ex allatis antè, est ex suppositione, quòd in supplicatione Orator, vel Oratrix pro eorum absolute sibi per delegatum impetrandi rogaverint, tanquam nondum Sacramentaliter absoluti.

An autem in casu, quo illis absolutio illa non amplius necessaria est, titulum illorum delictorum, quæ jam sublata legitime ponuntur; nihilominus confessionem requiratur, ut intra eam dispensentur, dubitatur. Sed non est dubium rectius fieri, si præstetur; ambigi tamen potest, an necessaria sit nihilominus ad valorem dispensationis, etiam in casu, quo Lator sibi confessus non est ullius peccati gravis. Nam etsi dicatur, *debere dispensationem fieri in ipso actu Sacramentalis confessionis tantum, & non aliter, nec alio modo,* non improbabiler dicitur, hanc clausulam apponi solum ex suppositione, quòd confessio de prædictis occultis, ubi pro absolute ab illis supplicatum est juxta dicta, facienda est delegato, cui per rescriptum Penitentiariæ, absolvi potestas, ac deinde dispensandi (ad preces unius, qui dispensandus est) committitur; ergo ubi hoc non est, non erit necessarium, dispensationem fieri in ipso actu Sacramentali. Hanc cogitationem judico non improbabilem cum Gobat *cit. nihil tamen definit, sed judicium meum Doctores submittit.*

#### §. V.

*Qualiter requiratur, quòd impedimentum sit occultum;*

Cum commissio S. Penitentiariæ ad dispensandum in matrimonijs, facta delegato eligendo, expressè addat clausulam: *admodum impedimentum præstatum sit occultum;* & hoc ipsum, ante rescripti executionem, coram Commissario verificandum sit: quæstio est, quo sensu hie occultum, ad mentem S. Penitentiariæ acci-

accipiendum sit? ut Executor tutò procedat; *occultum* (sicut & *publicum*) multis modis accipitur, tum à Juristis, tum à Theologis, ut videre est apud Menoch. *de arbitr. cas. 166.* Mascard. *de probat. conclus. 1107. à n. 13.* & Farinac. *in praxi crimin. q. 21. n. 1.* *occultum* est idem quod latens, ab *occulere*, quod est celare, tegere. Triplex est, primum est *occultum per se*, hoc est, simpliciter, & absolute, quod nihil habet, unde ab hominibus cognosci possit; quale est secretum cordis, quamdiu nullo signo externo foras prodit; de quo Aragon. *ad 2. 2. q. 11. n. 3. & 4.* secundum dicitur *occultum per accidens*; cum foras procedat, & cognitum ab hominibus fieri possit: sed quia desunt, qui percipiant, & evulgent, secretum remanet; unde restet Simanchà *de Cathol. Instit. tit. 42.* & Alphon. de Castro, *de justa heret. punit. l. 2. c. 18.* si quis in solitudine, ubi nemo adsit, proferat heresim, hæc occulta per accidens dicitur. Tertium est, *quod planè probari non potest*, vel quia scitur ab uno tantum, vel ab aliquibus, qui singulares testes sunt. Hoc opponitur manifesto *c. vestra de cohab. cler.* ubi D. D. communiter, quibus accedit Turrecrem. *in c. si peccaverit 2. q. 1.* sic Pereyra *in Elucidar. à n. 923.* his præmissis.

Gobat *cit. n. 173.* docet, quod *occultum* hic idem significet, quod *non notorium, non publicum, non famosum.* Et quamvis hæc tria pro eodè saepe usurpentur, teste Pereyra *cit. n. 919.* tamen suas habent peculiare differentias, si præse, ac propriè loquamur; *Notorium* est, quod patet omnibus; *manifestum*, quod pluribus, sed non omnibus; *famosum*, cum fama ex sufficientibus indicijs orta, ad multos pervenit, ita ut major pars civitatis, pagi, parochiæ, vel viciniæ illud nôrit. *Publicum* ferè coincidit cum notorio, de quo V. Pereyra *cit. à n. 918.* Caterum ut ly *occultum* in præsentî casu verificetur, nota sufficere, quod impedimentum in ratione impedimenti non sit *plene probabile*, juxta sensum in n. priori, & notat Pereyra *cit. n. 1672.* ex Sanchez *l. 2. D. 27. n. 11.* item, quod non sit notorium, publicum, aut famosum adesse delictum, qualiter in Trid. *sess. 24. de Reform. c. 6.* dicitur *occultum*, quod non potest probari, de Tom. IV.

quo plura Castropalaus *cit. D. 6. p. 15. §. 1. n. 9.*

Si autem delictum, ex quo natum est 2343. impedimentum, est jam deductum ad forum contentiosum, definit esse *occultum*, prout *occultum* hic accipitur, teste Sanchez & alijs apud Gobat. *n. 174.* intellige tamen si deductum sit *cum effectu*, nimirum sententiæ, vel pœnæ secutæ; si enim, accusatus de delicto, & absolutus fuit, manet *occultum* perinde, ac si nihil motum esset; consequenter dispensatio, non obstante causâ mota litis, sed sine effectu, expediri potest, ut docet Sanchez *cit. n. 11.* & l. 8. D. 34. n. 55. Barbof. *de offic. & potest. Episc. p. 2. allegat. 39. à n. 29.* Hoc verum censet Sanchez *l. 2. D. 37. n. 12.* licet medijs depravatis absolutio à delicto in foro fori obtenta sit; nam adhuc stat, quod deductum non sit ad forum contentiosum *cum effectu*; etiam si absolutio data sit, propter defectum probationis *plena*, ut notat Sanchez *l. 8. D. 34. n. 57.* & Barbofa *cit. n. 34.* aut, quod actor per annum tacuerit, consequenter iudicium per sententiâ non finitum sit; Castropalaus *cit. n. 11.*

Not. autem delictum censeri dedu- 2344. ctum ad forum contentiosum, non per hoc præcisè, quod Judici denuntiatum sit; sed ex eo; quod pars à Judice citata sit, juxta eorum sententiâ, qui volunt, quod à citatione incipiat iudicium per *§. fin. Instit. de pœn.* temerè litigant. juxta Gloss. *in Rubric. C. de in jus vocand.* quamvis valde probabiliter cum Barbofa *cit. à n. 29.* & pluribus alijs, dicatur, non dici aliquid propriè deductum ad forum contentiosum, *ante litis contestationem* ut rectè notat Farinac. *tom. 1. prax. crimin. q. 10. n. 35.*

Dices: licet delictum, cui annectitur 2345. irregularitas, vel alia inhabilitas, quarum dispensatio in Trid. conceditur Episcopis, si originem ducant *ex delicto occulto & non deducto ad forum, externum*, deductum sit ad hoc forum, probatum, & punitum, adhuc tamen manet dispensabilis irregularitas illa; ergo similiter impedimentum matrimonij, cuius dispensatio à S. Pœnitentiaria committitur, *si sit occultum*; & ita tenet Henriquez *l. 14. c. 9. n. 5.* Avila, Sanchez, Reginald. apud Castropal. *cit. n. 12.* quia

cessat ratio, quare delicta publica, & deducta ad forum contentiosum prohibeantur dispensari, quæ est, *ne impediatur eorum judicialis punitio*: Antecedens probabile censet Castropalaus *cit. quoad dispensationem irregularitatis, inhabilitatis, excommunicationis, & aliorum impedimentorum Episcopis commissam in Tridentino*; non autem in ea, quam concedit S. Pœnitentiaria pro delictis, & impedimentis occultis; cum revera dici occultum non possit, quod nulla tergiversatione celari potest, & super quo in iudicio sententia lata est. Sed cum hæc ratio æquæ communis sit ijs, quæ in antecedenti dicuntur de dispensationibus Episcopo commissis à Trident. rectius negatur etiam antecedens cum Suarez *d. 41. de censur. sect. 2. num. 5. Barbof. cit. num. 35. & alijs.*

## §. VI.

*An, & qualiter conjunx impedimenti ignarus, certior fieri debeat de nullitate prioris matrimonij?*

2346. Quæstio est, an hæc certioratio de nullitate matrimonij faciendâ ignoranti latens impedimentum, pertineat ad valorem dispensationis commissæ sic, ut eâ prætermisâ nulliter fiat? affirmativam sequitur Gobat *cit. num. 243.* quia ea clausula: *de nullitate prioris consensûs certioratâ*, continet ablativum absolutum, qui æquæ hic, ac alibi, importat conditionem. *L. A Testatore de condit. & demonstrat.* conditio autem formam, per *L. qui heredi. L. Marcianus. ff. cod. & c. Cum dilecta de Rescript. cum Felin. ibid. n. 6.* ergo.

Sed probabilius est, illam certiorationem hic non apponi ut conditionem de valore dispensationis, sed tantum pro instructione confessarij, ut, cum matrimonium revalidandum sit sublato dispensatione impedimento, ignaram nullitatis prioris matrimonij super hoc edoceat, ut ad consensum facilius inducatur, si esse expediens, & salvo arcano delicti in altero, fieri possit; ita Sanchez *cit. d. 34. n. 61.* & Castropalaus *cit. num. 13.* quia, cum hæc certioratio fieri non potest sine suspitione in conjuge, de alterius delicto, vel periculo iniquitatum, aut alterius ratione mali inde verosimiliter secuturi, nec in revalidatione matrimonij requiri-

tur, ut constat ex dictis ergo nec in hoc casu dispensationis commissæ, cum apponatur sub eadem restrictione: *sed in cautè, &c.*

Ad rationem in contrar. re. dato, quod affluntur, per ablativum absolutum importari conditionem, quando conditio non subijcitur reflexè alteri, nimirum, si fieri possit citra periculum alterius gravius mali; secus, si sic importetur, ut simul reflexè subijcitur alteri, cujus substantia vix unquam sine periculo gravitatis mali procurari potest, ut in casu nostro, maxime si impedimentum fuit ex parte feminae, quæ deliquit. Nam, de hoc *facere suspitionem viro* (quod vix declinabitur, si de nullitate matrimonij certioratur) magnorum malorum sæpe eorum inducit, & ingentes conjugum discordias.

## §. VII.

*De clausula: hæc vice absolvas.*

Cum in rescripto S. Pœnitentiariæ dicitur, ut delegatus Latorem à quibusvis sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis (quas propter præmissa quomodolibet incurrit) incestu, & excessibus hujusmodi, absolvat hæc vice in forma Ecclesiæ consuetæ, &c. quæstio est, qualiter intelligenda veniat hæc clausula: *hæc vice absolvas?*

Ante resolut. not. hanc clausulam, à quibusvis sententijs, &c. in antiquioribus Brevibus, ieu S. Pœnitentiariæ rescriptis non fuisse appositam, ut refert Gobat *cit. n. 148.* necessarium tamen fuisse subintellectam, saltem tunc, quando dispensandus erat Sacramentaliter absolvendus per delegatum à certis delictis, propter quæ censurâ ligatus Sacramentorum incapax erat; cujus ratio est, quia cum delegato concedatur eo casu jurisdictionis dispensandus absolvendi à talibus peccatis ad quod necessarium est, ut prius absolvatur à censuris, vi quarum prohibetur à receptione Sacramenti, eo ipso etiam concessa cenferi debet jurisdictionis renovandi censuras ad effectum absolutionis Sacramentalis, & revalidationis matrimonij, ut colligitur ex c. *Præterea, de offic. & potest. Judic. deleg.*